

Revitalisar il Rain posteriur a Tusaun-Giuvaulta

Resposta da la regenza a la dumonda Johannes Pfenninger (ps)

■ (cc) Las correcziuns dal Rain posteriur en la regiun da Tusaun-Giuvaulta, ch'èn vegnidas fatgas il cumenzament dal tschientaner passà, pon vegnir giuditgadas sco in'ovra da pionier veritabla ed han purtà a la val protecziun e segirezza cunter auas grondas. Medemamain han ins pudì gudagnar resp. stgaffir qua tras bier bun terren d'agricultura. Tranter Giuvaulta e La Punt è ina part da la cuntrada fluviala vegnida mantegnida en sia furma natirala e dasgta ozendi vegnir caracterisada sco relict unic dal Rain alpin.

Il svilup e las enconuschientschas scientificas dals davos decennis mussan ch'ins po prender en mira, tant per motivs da protecziun cunter aua gronda, sco er per ponderaziuns ecologicas, uschè numnadas revitalisaziuns resp. estensziuns dal territori dal flum. In aspect essenzial è er il maletg da la cuntrada. Singuls da quests projects èn vegnids realisads en il chantun Grischun, auters èn planisads.

En il rom dal project Rain alpin, che s'extenda sur ils cunfins chantunals, èn planisadas differentas mesiras per la protecziun cunter aua gronda, per la garanzia da l'aua sutterrana e per augmentar la valor ecologica. Il territori dal flum ch'è vegnì elavurà en quest project finescha dentant tar La Punt.

Tge criteris èn vegnids duvrads tar la zavrada dal territori dal flum che sto vegnir cumpiglià en il project Rain alpin?

Pertge sa referescha il project Rain alpin sulettamain al territori dal flum sut La Punt?

Il territori dal flum tranter Tusaun e Giuvaulta è vegnì curregi en ina maniera fitg marcanta per la cuntrada. Perquai è ultra dals auters arguments per la revitalisaziun cunzunt l'aspect dal maletg da la cuntrada central. Va la regenza d'accord cun l'opiniun che er la revitalisaziun dal Rain ed uschia er in augment da la valor dal maletg da la cuntrada pudesan esser ina contribuziun impurtanta concernent las stentas per il svilup dal turissem en la regiun Tusaun-Tumleasta?

Tenor la regenza duess ina revitalisaziun vegnir examinada ed è giavischada sco contribuziun impurtanta per augmentar la valor, n'è dentant betg finanziabla tras la protecziun cunter aua gronda.

FOTO G. R. CANTIENI

Tge pussaivladads vesa la regenza da er realisar projects da revitalisaziun per il territori dal flum tranter Tusaun e Giuvaulta inclusiv la reactivaziun dal chanal da la Nolla?

Èn tals projects eventualmain gia planisads ed en tge spazi da temp pudes la realisaziun succeder?

Resposta da la regenza

En il rom da la cumissiun internaziunala da las regenzas dal Rain alpin (Cirra) han il principadi da Liechtenstein, il pajais federativ Vorarlberg sco er ils chantuns Son Gagl e Grischun concludì tras ina cunvegna transcunfinala da sclerir comunablamain dumondas specificas

impurtantas en connex cun il Rain alpin e da las coordinar en vista a lur planisaziun ed a lur realisaziun. En il center stantan las suandantas tematicas: construcziun da flums, ecologia da las auas, bilantscha da l'aua sutterrana, revitalisaziuns ed energia. En quest connex duai il Rain alpin vegnir utilisà cun mesira ed a medem temp duai sia valor ecologica vegnir augmentada. Sut las cundiziuns generalas ch'èn avant maun e sin basa da la situaziun topologica (lieu, nua ch'il Rain anteriur ed il Rain posteriur s'unneschan) è il perimenter vegnì fixà tranter La Punt e la sbuccada dal Rain en il Lai da Constanza ed è uschia vegnì limità sin il territori da la val.

Grazia als rempars ch'èn vegnids construids en la Tumleasta per lung dal Rain posteriur avant passa tschient onns han erosziuns dal letg pudì vegnir evitadas per la pli gronda part. Tras quai n'èsi strusch stà necessari e n'èsi er en l'avegnir strusch planisà da prender mesiras architectonicas dal puntg da vista da la protecziun cunter aua gronda per mantegnair ils rempars e per stabilisar il letg dal flum.

Da l'autra vart è l'aua dentant er in element natiral impurtant, e quai betg mo dal puntg da vista da la cuntrada e dal turissem, mabain er per l'ecologia da l'aua e da la pestga. Quai vala er per il territori dal flum tranter Tusaun e Giuvaulta.

ta. Ina revitalisaziun duess perquai vegnir examinada ed è giavischada sco contribuziun impurtanta per augmentar la valor, n'è dentant betg finanziabla tras la protecziun cunter aua gronda.

Da princip existan differentas pussaivladads per revitalisar il Rain posteriur ed en ina dimensiun limitada il chanal da la Nolla. I duessan vegnir prendidas en mira zonas umidas per lung dal Rain posteriur sco quai ch'ins las chatta en las ognas da Razén. Las cundiziuns generalas detagliadas per ina revitalisaziun resultan dentant da las restricziuns da la correcziun dals curs d'aua sco er da la disponibilitad dal terren. La planisaziun da talas mesiras architectonicas è ina incumbensa fitg pretensiusa che premetta d'analisar en moda conscienziosa e cumpetenta las relaziuns da gera e las relaziuns idraulicas, per ch'i na resultian naginas surpraisas malempervilas areguard la periclitaziun tras aua gronda ed areguard ils custs futurs da mantegniment.

Il chanal da la Nolla era vegnì construi per cultivar terren agricul en la Tumleasta. Ensemen cun las vischnancas da Tusaun e da Cazas vegn actualmain sclerida la dumonda, co che quest chanal po vegnir alimentà cun aua per ademplir aspects agriculs, turistics ed ecologics. En in studi da project correspondent vegn fatg quint per quest intent cun custs da ca. 500 000 francs. La finanziaziun vegn da preschent anc sclerida.

En il rom d'in concept davart il svilup da la cuntrada da la Mantogna/Tumleasta è er gia vegnì ponderà, nua ch'ins pudess schlargiar il flum ed eventualmain co che tals schlargiements pudesan vesair or. Eventualmain vegnan talas mesiras en dumonda sco elements pussaivels d'ina sanaziun da l'aua restanta tenor ils art. 80 ss. da la lescha federala davart la protecziun da las auas (LPA) per ils implants electrici en l'intschess dal Rain posteriur. Quai premetta dentant ina consideraziun cumplessiva positiva dals interess ecologics ed economics. Per far ils scleriments correspondent dovri dentant anc in tschert temp.